

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Ιδιαίτερη θέση στη δεοντολογία του δημοσιογραφικού κώδικα κατέχει η επιδίωξη της αντικειμενικότητας στο βαθμό που δεν πλήττεται από την υποκειμενική αρθρογραφία. Ο τρόπος, και η σειρά με την οποία θα παρουσιαστεί το γεγονός, ο χώρος και ο χρόνος που θα αφιερωθούν γι' αυτό «χρωματίζουν» και τη σημασία του. Κάτι τέτοιο αποτελεί αναπόφευκτο περιορισμό της αντικειμενικότητας. Απ' την άλλη με τη μέθοδο παρουσίασης των γεγονότων επιχειρείται πρόβλεψη ή και προκαθορισμός της επιτυχίας ή αποτυχίας τους. Ωστόσο τα μέσα μαζικής ενημέρωσης αρέσκονται στο χαρακτηρισμό τους ως «τέταρτη εξουσία» ως προς την επιρροή που ασκούν στη δημόσια ζωή αλλά η «νομιμοποίηση της εξουσίας» τους είναι αμφιλεγόμενη. Κατά συνέπεια είναι επιβεβλημένη η εγρήγορση των δεκτών για την αποφυγή παραπλάνησης με παράλληλη διασφάλιση του αγαθού της ελευθερίας του τύπου.

B1. ΤΙΤΛΟΣ ΧΩΡΙΣ ΣΧΟΛΙΟ: «Αντικειμενικότητα και Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας».

ΤΙΤΛΟΣ ΜΕ ΣΧΟΛΙΟ: «Η παραβίαση της αντικειμενικότητας στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας».

B2. Ο τόνος της φωνής του εκφωνητή ή του παρουσιαστή μπορεί να κάνει το ίδιο γεγονός να φαίνεται διαφορετικό. Για παράδειγμα στην περίπτωση της ανακοίνωσης για έναν νόμο σχετικά με νέες φορολογικές ρυθμίσεις, αν η χροιά της φωνής του πομπού είναι αυστηρή και σοβαρή, δημιουργείται η εντύπωση ότι αυτές θα πλήξουν οικονομικά τους πολίτες. Αν, όμως, επιλέξει να αποδώσει χιουμοριστικά την είδηση, χρωματίζοντας ανάλογα τη φωνή του, επιδιώκει την υποβάθμιση του γεγονότος. Μπορεί βέβαια ο τόνος της φωνής του να είναι ειρωνικός με πρόθεση να ασκήσει καυστική κριτική στα μέτρα αυτά. Συνεπώς ο τρόπος εκφώνησης του γεγονότος προκαθορίζει τον αντίκτυπο που θα έχει στην κοινή γνώμη.

B3.

εμφανίζονται: παρουσιάζονται ≠ εξαφανίζονται

συνοπτικά: περιληπτικά ≠ εκτεταμένα

διαφορετικό: αλλοιώτικο ανόμοιο ≠ όμοιο

σημαντική: σπουδαία ≠ ασήμαντη

αναμφισβήτητο: αναμφίβολο ≠ αμφισβητήσιμο

B4. Οι συγκεκριμένες λέξεις έχουν ρόλο διαρθρωτικό καθώς συνδέουν τις προτάσεις μεταξύ τους. Με τη λέξη γιατί δηλώνεται (η αιτία) ο λόγος για τον οποίο τα μέσα επικοινωνίας αρέσκονται στο χαρακτηρισμό τους ως «τέταρτη εξουσία». Με τη λέξη ενώ δηλώνεται η αντίθεση που υπάρχει μεταξύ της τέταρτης εξουσίας και των άλλων τριών (νομοθετικής – εκτελεστικής – δικαστικής).

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Το συγκεκριμένο θέμα στο οποίο καλείται ο μαθητής ν' αποκτήσει εμπειρέχει δύο ζητούμενα. Το πρώτο ζητούμενο αφορά στην αναγκαιότητα της κριτικής ικανότητας του εφήβου και το δεύτερο αφορά στους τρόπους με τους οποίους μπορεί αυτή να καλλιεργηθεί στη σύγχρονη κοινωνία της πληροφορίας. Δεν πρέπει επίσης να

αγνοήσουμε ότι το κείμενο που ζητείται να γραφεί αποτελεί εισήγηση, γεγονός που κάνει θεμιτή την ύπαρξη προσφώνησης στην εισαγωγή του και μιας τυπικής φράσης στο τέλος ως επιφώνηση.

A' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ (ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΦΗΒΟΥ)

1. Σε μια εποχή με έντονα χρησιμοθηρικό χαρακτήρα, χρειάζεται ο έφηβος να μπορεί ν' αποδεσμευτεί από τα υλιστικά πρότυπα ζωής και να θέσει προτεραιότητες, που παραπέμπουν σε ηθικοπνευματικές αξίες, γεγονός που επιτρέπει τη βίωση μιας ζωής με ποιότητα.
2. Ο καταγισμός των μηνυμάτων που δέχεται ο έφηβος συχνά παρουσιάζουν έντονο προβληματισμό και ενδεχομένως σύγχυση. Χρειάζεται κριτική σκέψη, ώστε να μπορεί να διακρίνει το ουσιώδες από το επουσιώδες, το γεγονός από το σχόλιο, την αλήθεια από το ψέμα.
3. Οι σύγχρονοι ρυθμοί διαβίωσης παρασύρουν σε μία δίνη υποχρεώσεων, αλλοτριώνουν.
Ο σκεπτόμενος έφηβος οφείλει ν' αναζητήσει και να βρει χρόνο να σκεφτεί, να γνωρίσει τον εαυτό του, να κάνει ορθές επιλογές, π.χ. επιλογή επαγγέλματος. Μ' αυτό τον τρόπο θα είναι μέτοχος και κοινωνός των κοινωνικών, πολιτικών και πολιτιστικών εξελίξεων και όχι απλός θεατής της.
4. Θεωρίες, θέσεις διακηρύξεις προβάλλονται και κάποιοι προσπαθούν να επιβληθούν χρησιμοποιώντας την τεχνική της προπαγάνδας.
Η παιδεία και ειδικότερα η κριτική σκέψη αναστέλλουν τη χειραγώγηση, επιτρέπουν την πνευματική εγρήγορση, την καθαρότητα της σκέψης και την αντικειμενική θεώρηση της πραγματικότητας.
5. Το πλήθος των κοινωνικών προβλημάτων, ναρκωτικά, εγκληματικότητα, ρατσισμός κ.α. διαμορφώνουν τη νοσηρή φυσιογνωμία του σύγχρονου κόσμου. Επιβάλλεται η σκληρή κριτική να συνοδεύεται από θέσεις και προτάσεις που δύνανται να συμβάλουν στη δημιουργική ανάπλαση της κοινωνίας.
6. Τέλος ο ιδεολογικός αποπροσανατολισμός που συχνά επιχειρείται από επιτήδειους, η αναβίωση θεωριών που θίγουν την ανθρωπινή οντότητα, η σήψη και διαφθορά σε διάφορους χώρους του δημόσιου βίου καθιστούν αδήριτη ανάγκη την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των εφήβων. Μια αναγκαία ικανότητα που θα τους επιτρέψει να ευδοκιμήσουν σε προσωπικό επίπεδο, να βρουν την ταυτότητά τους, να αναπτύξουν τη δική τους κοσμοθεωρία και να προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο.

B' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

(Τρόποι καλλιέργειας κριτικής ικανότητας του εφήβου στη σύγχρονη κοινωνία της πληροφορίας.)

1. Χρειάζεται πάνω απ' όλα ανθρωπιστική παιδεία, που θα επιτρέπει την ελευθερία του πνεύματος, την αποδέσμευση από προκαταλήψεις και φανατισμούς.
2. Η εκπαιδευτική διαδικασία οφείλει ν' αποδεσμευτεί από την απαρχαιωμένη άγωνα μεθοδολογία της στείρας απομνημόνευσης και να επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη μέσα από την παροχή πλούσιων και ποικίλων μορφωτικών ερεθισμάτων.

3. Η οικογένεια ως κύριος φορέας κοινωνικοποίησης θα πρέπει να διαπαιδαγωγήσει τα παιδιά με τρόπο που να παραπέμπει σε έννοιες όπως η ανεξαρτησία σκέψης, η δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών, το πνεύμα διαλόγου.
4. Η συμμετοχή επίσης των εφήβων σε δραστηριότητες που αφορούν το συλλογικό βίο και επιτρέπει την ανάπτυξη κοινωνικών αρετών όπως η υπευθυνότητα, η συλλογικότητα κ.α. μπορεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση κριτικά σκεπτόμενων ανθρώπων.
5. Σημαντική προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να είναι και η προσφορά των πνευματικών ανθρώπων, οι οποίοι με τη ζωή και το έργο τους μπορούν να αποτελέσουν πρότυπα.
6. Τέλος τα μέσα μαζικής ενημέρωσης υπηρετώντας την αντικειμενική και δημοκρατική πληροφόρηση είναι σε θέση να υπηρετήσουν την πολιτική κοινωνικοποίηση των ατόμων και την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των δεκτών.
7. Γενικά, επιβάλλεται η τεχνολογία και οι δυνατότητες που προσφέρει στον άνθρωπο να χρησιμοποιηθούν με κύριο γνώμονα την όξυνση του πνεύματος και την δημιουργία ανθρώπων που χρησιμοποιούν τη λογική και τη σκέψη γόνιμα και εποικοδομητικά.